

Juridisch kader sluiting openbare scholen

Artikel 23 Grondwet ((GW)

In elke gemeente wordt van overheidswege voldoende openbaar algemeen vormend lager onderwijs gegeven in een genoegzaam aantal openbare scholen. Volgens bij de wet te stellen regels kan afwijking van deze bepaling worden toegelaten, mits tot het ontvangen van zodanig onderwijs gelegenheid wordt gegeven, al dan niet in een openbare school.

Wet op het primair onderwijs (WPO)

Artikel 159, tweede lid

De openbare rechtspersoon, bedoeld in artikel 47, of de stichting, bedoeld in artikel 17 of 48, kan besluiten tot opheffing van een door die openbare rechtspersoon of stichting in stand gehouden openbare school of nevenvestiging. Een besluit tot opheffing wordt uiterlijk op 1 augustus van het schooljaar voorafgaand aan de beoogde datum van opheffing medegedeeld aan de gemeenteraad. Indien de gemeenteraad voor 1 februari daaropvolgend besluit dat hij de school in stand wenst te houden, wordt deze niet opgeheven, maar wordt de instandhouding daarvan overgedragen aan de gemeente.

Artikel 159, vierde lid (in werking getreden per 1 januari 2018)

Indien een besluit tot opheffing, bedoeld in het tweede lid, in afwijking van de tweede volzin van dat lid na 1 augustus, maar uiterlijk op 1 januari van het schooljaar voorafgaand aan de beoogde datum van opheffing wordt medegedeeld aan de gemeenteraad, dan wordt de school of nevenvestiging slechts opgeheven op grond van dat besluit indien:

- a. de op te heffen openbare school of nevenvestiging binnen 10 km over de weg gemeten niet de enige school is waarbinnen openbaar onderwijs wordt gegeven, en
- b. de gemeenteraad uiterlijk op 1 februari volgend op die mededeling besluit om in te stemmen met opheffing van de school of nevenvestiging.

Artikel 159, vijfde lid (in werking getreden per 1 januari 2018)

Indien het besluit, bedoeld in het tweede lid, na 1 januari van het schooljaar voorafgaand aan de beoogde datum van opheffing wordt medegedeeld aan de gemeenteraad, dan wordt de school of nevenvestiging niet opgeheven op grond van dat besluit.

Wet medezeggenschap op scholen (WMS)

Artikel 11, eerste lid, onder c

De medezeggenschapsraad wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over elk door het bevoegd gezag te nemen besluit met betrekking tot in ieder geval de volgende aangelegenheden:

beëindiging, belangrijke inkrimping, niet zijnde een verzelfstandiging als bedoeld in artikel 84a, eerste lid, van de Wet op het primair onderwijs, of uitbreiding van de werkzaamheden van de school of van een belangrijk onderdeel daarvan, dan wel vaststelling of wijziging van het beleid ter zake;

Artikel 8, vierde lid onder h van statuten Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle (OOZ).

De goedkeuring van de raad van toezicht is vereist voor (bestuursbesluiten inzake) het aanvaarden van een bestuursoverdracht, samenvoeging of splitsing van een school en het opheffen van een school.

Overwegingen

In het verleden was het de bevoegdheid van de gemeenteraad om te besluiten over de opheffing van een openbare school. Dit is gewijzigd door een wetwijziging die in 2014 in werking is getreden. Die wetwijziging legt de bevoegdheid tot sluiten bij het schoolbestuur, waarbij het schoolbestuur de gemeente de kans moet geven om de school over te nemen in de gemeente de school alsnog in

stand wenst te houden. Formeel had het schoolbestuur de gemeenteraad moeten informeren vóór 1 augustus 2017, zodat de gemeenteraad voor 1 februari 2018 een besluit kon nemen over het eventueel overnemen van de instandhouding. Deze data zijn met name van belang voor het geval de gemeente zou besluiten tot het overnemen van het bestuur, zodat er voldoende tijd is om de overname daadwerkelijk voor te bereiden.

Het nu binnengekomen verzoek van 4 december 2017 was daarmee te laat om nog te voldoen aan artikel 159 lid 2, WPO.

Daarom heeft stichting OOOZ in haar besluitvorming met een beroep op artikel 159 lid, WPO alsnog verzocht om sluiting per 1 augustus 2018. Dit is overigens ten onrechte omdat op het moment van de mededeling artikel 159 lid 4 nog niet in werking was getreden.

De keuze voor de onjuiste grondslag heeft overigens geen juridische gevolgen, ten aanzien van de rechtmatige opheffing van de scholen die op zijn vroegst per 1 augustus 2019 kan plaatsvinden.

Nu het blijvend onmogelijk lijkt dat de gemeenteraad voor 1 februari 2018 nog een besluit neemt, blijven de scholen van rechtswege nog een schooljaar langer in stand (MvT 34 656, nr. 3, p. 9).

In de procedure omtrent de voorgenomen sluiting van de twee openbare basisscholen zijn tot op heden de juiste juridische stappen ondernomen: de statuten van OOOZ zijn ook correct nageleefd. De ouders hebben inspraak gehad, de medezeggenschapraden zijn om advies gevraagd in de zin van artikel 11, eerste lid, onder c van Wms.

Goedkeuring RvT heeft plaatsgevonden conform artikel 8, vierde lid onder h van OOOZ.

Met het sluiten van de scholen wordt nog steeds aan artikel 23, vierde lid van de Grondwet voldaan (voldoende openbaar onderwijs).

Noch de WPO noch de Memorie van Toelichting bieden aanknopingspunten voor het standpunt dat van minimale termijn afgeweken kan worden, indien de gemeente besluit het schoolbestuur per definitie niet over te nemen.

Advies

Voorgenomen koers handhaven, met het oog op een sluiting per 1 augustus 2019 gelet op het dwingendrechtelijke karakter van artikel 159 WPO.